

ROEKELOZE CHEMIE

Een promotieonderzoek bracht in november overtredingen aan het licht.
Is de chemische industrie **onveilig**?

SHURAILA STOPPEL

In november promoveerde criminologe Marieke Kluin op het onderwerp Optic Compliance - enforcement and compliance in the Dutch chemical industry. Haar uitgangspunt was dat wereldwijd incidenten met chemische bedrijven voorkomen, waarbij veiligheid en regel-overtreding meespelen. Ze vroeg zich daarom af hoe dat in Nederland zat.

Kluin ontdekte dat er nogal wat roekeloze ondernemingen in Nederland zijn, maar ook calculerende ondernemingen die bijvoorbeeld uit kostenoverwegingen preventief onderhoud aan apparatuur vermijden. De media sprongen gretig op haar onderzoeksresultaten in met koppen als: *Chemische sector roekeloos*. Maar hoe gevaarlijk is de chemische industrie in Nederland en Vlaanderen eigenlijk?

OVERTREDINGEN

De promovenda koos voor haar onderzoek het Rijnmondgebied omdat daar 140 chemiebedrijven zitten. Ze pikte er vijftien uit om nader te bestuderen. Die vijftien bedrijven vielen onder het besluit risico's zware ongevallen 1999 (BRZO). BRZO-bedrijven werken met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen en/of slaan die op.

"Die roekeloosheid kwam ik ook tegen", vertelt Henk Leegwater. Hij is onafhankelijk consultant, was tientallen jaren werkzaam in de chemische procesbeheersing bij DSM en TU Eindhoven en was in het verleden zelf betrokken bij BRZO-inspecties. Leegwater maakt zich al jaren zorgen over veiligheid in de chemische sector. "Ik herken dan ook de conclusies uit het proefschrift."

Peter Bareman, speerpuntmanager Veiligheid, Gezondheid en Milieu van de Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI) zegt: "Ik ontken niet dat er overtredingen plaatsvinden, maar het beeld dat de media schetsen, dat de chemische industrie roekeloos is, herken ik niet. De kranten en nieuwssites berichtten bovendien dat de chemische sector onveilig is. En

dat is niet zo," zegt Bareman. "Het gepubliceerde onderzoek bevat genuanceerde conclusies die de media niet overnamen."

Zo heeft het promotieonderzoek, volgens Bareman, geen gebruik gemaakt van de meeste actuele data: "Als wij kijken naar recentere onderzoeken, scoort de chemiesector over het algemeen voldoende tot goed."

REMVLOEISTOF

Ondanks zijn eerdere zorgelijke bevindingen is ook Leegwater niet onmiddellijk in paniek: "Ik durf echt wel over een chemiebedrijfsterrein te lopen. Je niet aan de regels houden leidt niet altijd tot ernstige ongevallen", zegt Leegwater. Incidenten, zoals de brand bij Chemie-Pack, hadden bijvoorbeeld geen ernstig letsel tot gevolg. Hoewel dat ook met geluk te maken heeft."

Kortom, volgens deze deskundigen doet de chemische industrie in Nederland het op dit moment best goed. Leegwater waarschuwt wel: "Het is nu nog veilig, maar we moeten blijven opletten dat we niet afglijden naar een onveilig niveau. Als mijn auto remvloeistof lekt, kan ik ook

nog een tijdje doorrijden zonder dat ik iets merk. Uiteindelijk kan er toch een ongeluk gebeuren."

Ook in België komen incidenten in de chemische sector voor, zoals de ontplofing in een chemiebedrijf in Lessen twee jaar geleden. De Belgische Federatie voor Chemische Industrie en Life Sciences, essenscia, liet echter telefonisch weten dat

'Ik durf echt wel over een bedrijfsterrein te lopen'

zij het proefschrift nog niet kon bestuderen en daarom niet wilde reageren op uitkomsten van promotieonderzoek over Nederlandse bedrijven. Daarnaast wil de federatie zij graag eerst overleggen met de VNCI alvorens zij met een standpunt naar buiten treedt.

Bareman verklaart tot slot: "De VNCI was verrast door het proefschrift, maar we stellen dit soort onderzoek zeker op prijs. We staan altijd open voor verbeteringen. Onderzoeksresultaten als deze geven input aan lopende veiligheidsprogramma's."

